

ДІЛО

Знаде: Видавнича Спілка „Діло“.

Початок великої битви на Заході.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 14. серпня.

На захід Панчю війска наші знов у наступі посунулися вперед. На південі від долини Ойтш і на захід від Окни ворог даремно силкувався протиступами довести до зміни положення.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 14 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Союзні противники готовлять сильні наступи.

Група війск баварського наслідника престола Руппрехта: Сила огненої боротьби у Фландрії була змінчена і відтак дійшли знав до великої завзятості. Насильні віди ворога зломилися перед нашою обороною стрефою. На півдні, захід від Вестгек ми викинули Англійців з кількох хусів ліса. В Артезії боява діяльність загально зросла.

Група війск німецького наступника престола: На фронті Ені і в західній заміщено значний звіст артилерією та огнем. Французи наступали двічі безуспішно наші становища, здобути 10. с. м.

На півн. фронті Вердену цілий день з малими перервами артилерії вели остріу бою, завзятість якої постійно росте. В сімідцінку Французи вібрали знав великі сили, головно артилерії.

Група кн Альбрехта: Між Мозою і Мовелю відперто ворожі наступи. На Льотаринській низині була огнева діяльність живітів ніж звичайно.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Не було більшої боєвої діяльності.

Фронт арх. Йосифа: На північ від відтинку Тротуш ворог сильними протиступами силкувався відобрани нам нашу добичу в терені. Виконав він також завзяті наступи на південі від долини Ойтш і Каши, котрі всі відперто.

Фронт Макензена: Коло Панчю прийшло до нових боїв, у котрих ворог у без успішних наступах потерпів найтежші втрати. Між долинами Шуміт і Путні війска наші виперли ворога, котрий зажерто боронився, в півн.-зах. напрямі у гори. Здовж долинного Се рету бій перед становищами промінули для нас успішно. В області устя Дунаю знов відбула огнева діяльність.

Звіт російського ген. штабу
з 12. серпня.

Західний фронт: Значна діяльність неприятельської артилерії в околиці Збаражі і в напрямі Волочиськ. В околиці Гусстина наші стежі чергували Збруч і вдерлися до т. австрійського Гусстина, де по боротьбі на ручні гармати підмали 21 Німців і здобули 2 скоростріли. На решті фронту крісовий огонь.

Виходить щоденник
крім понеділків.

РЕДАЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 18, II. поверх
Кonto почт. № 26-726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:	360 к.
чвертьрічно	10 —
піврічно	20 —
пілорічно	40 —
у Львові (без доставки):	
місячно	3 — К.
чвертьрічно	9 —
піврічно	18 —
пілорічно	36 —

в Німеччині:

піврічно	20 — М.
пілорічно	40 —

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка п'ятітова, двошпарльова 40, в наділінні 60, в оповідках 80 с. в редакційній частині і К. Повідомлення про відміни і заручини 150. Некрологія стрічка 1 К. Станіголосення за окремою умовою. Одна прямірна коштова у Львові 12 с. на провінції 14 с.

Начальник редакції д-р Василь Пеневін.

Виховане по війні.

Велика війна змобілізувала не тільки війска, але також душі, значно глибше, значно ширше, як се було можливе в часах мира. Господарські питання, фільософія, літературна критика — все та розвивається під свіжими поздовжами війни. Найбільший рух в Німеччині слідує на полях виховання. Вимовним свідоцтвом цього є ряд викладів, які видав Центральний інститут для виховання і науки в Берліні, оснований Відбуло для виховання і науки, що має бути вільною радою виховання, великий збирій видання на педагогічні теми, як Норденберга, Гоц Гай немана і ін. Одним з таких творів на тему виховання по війні є книжочка Вільгельма Райна, професора педагогіки в університеті в Ені, — найвизначнішого може теоретика виховання в Німеччині. В своїх викладах порушує автор цілий ряд теоретичних питань (обов'язки держави, свободи образовання, виховання учителів, обов'язок воєнної служби і ін.) і ріжні практичні справи. Оглянемо тут деякі реальні проекти реформ, які пропонує автор.

Цілий розвиток народу йде серед постійних органічних перемін. Організація виховання як частина національного розвитку бере участь у тім процесі, і се в сильно угверджений вір, що з розвитком є залежній поступ. В теперішній переломовий час перемін в житті народів є ще сильніші, як коли-будь передтим. Се, що було давніше, «є» буде усунено, але мусить перетворитися і прийти нові форми. Приходить питання: що має лишити ся, що перемінити? Питання важче і для школи.

Автор входить у саму справу. Шкільництво ділиться на звичайні групи: школи виховуючі і школи фахові; кожну групу треба поділити на три ступені: нижчий, середній і вищий. Головною хибою теперішньої організації є се, що нема у ній одноцільності, яка є конечно потрібна, щоби вихованетворило спогадну цілість. Се розбите шкільництва можна бачити напр. у тім, що з одного роду школі до другого переході є дуже тяжкий (навіть з гімназії до реальної школи і навпаки). Так само між народною школою і вищими ступенями немає зв'язки. Найліпше про се свідчить факт, що учителський стан є різко поділений на дві частини: народне і вище. Не можна сього уважати нормальним явищем, бо всі одиниці, що мають за ціль виховання молодіжі, повинні почувати ся членами одного суцільного учителського стану.

Ураган шкільної політики звертається ся нині більше як коли на се, щоби наблизити до себе ріжні заведення, що жили дотепер окремо від себе. Ся справа тим більше пекуча, що війна позбавила нас багатьох молодечих сил і треба в зручний спосіб заповнити прогалини й улекти наплив нових сил до тих професій, які найбільше потерпіли на війні.

Розпочати треба від організації найнижчої школи і усунути хиба, які були у ній. Автор проекту реформи цього роду, щоби 1 народна школа всюди була рівна і 2, щоби наука в ній тривала не чотирі, а шість літ. Ся найнижча, основна наука має буде ведена так, щоби по 6 роках педагоги могли провіріти способності дитини і потім вказати шлях, до якого образовання вона годить ся, — до низшого, середнього, чи вищого.

Наша група се продовжує народної школи (2 роки науки), середна се заведена в роді ліцеїв (4 роки), вища — гімназії і реальні школи (6 років науки).

Замітне се, що Райн прихильється до т. франкфуртської системи, яка скорочує науку в гімназії в 8 на 6 років (латину вчить ся 6 років, греку 4 роки).

Скінчивши ті школи, учнівники кождої групи знаходяться до дальнього образовання: доповнюючу науку (2 роки) і перша група має вищі фахові школи (ремісничі, ліліборобські — 4 роки), друга група переходить до вищих фахових

шкіл (торговельні, лісничі, гірничі), третя група до вищих шкіл — учителської семінарії, академії, університету і т. д. У тих двох групах наука триває 4 роки.

Разом маємо таку систему:

I. Загальна народна школа 6 р.	2. Ліцей школа	3. Вища реальна школа
II. 1. Василь нар. школа	2. Ліцей школа	3. Вища реальна школа
2 р.	4 р.	4 р.

III. Доповнююча і вища
шкільна школа
(ремісничі,
ліліборобські)
б. р.

Середні фахові
шкільна школа
(торговельна,
лісничі)
4 р.

Вища фахові
шкільна школа
університет

4 р.

ше в даремних протиступах. І так на південь від Сучави відперто сильний наступ Росіяни, при чому вони понесли великі втрати. Так само не удався російсько-румунський наступ на відхід під долину Дофтані, як також між долинами Тротуш і Кашіну. На схід від Фокшан і на захід від впаду Бузов криваві втрати неприятеля були ще більші. На північ від монастиря Лепса підійшли союзних війск вдерлися до румунських ровів і вернули, взвинивши в полон 5 офіцерів і 30 жовнірів, та здобули богато оружя. В Добруджі обосторонна діяльність артилерії була місцями незвичайно сильна.

ЛОНДОН (Рейтер). Після певних звітів під час останнього волащного наступу на Suceava загинуло 32 особи, а 43 були ранені.

ВІДЕНЬ (ТКБ). З нагоди 30 річниці вступлення на престол болгарського короля відбулося в місці осіаку начальної команди армії в присутності царя торжественне богослужіння.

ВІДЕНЬ (ТКБ). Прес. кват.: Сього дня в гагальському військовому положенні не було важкої зміни. Непріємельська боєва діяльність в області на північ від Фокшан ослабла. На захід від Панчо німецькі війска осягнули нові успіхи. В області Тіргул Окна уперті відступаючі наступи неприятеля не принесли йому успіхів. На Буковині і над Збречем гарматний огонь се редко сили. Дальше на північ сильніший огневий артилерії.

ВІДЕНЬ (ТКБ). Прес. кват.: Під панганем Росіян на Буковині є вільно було населеню відправляти заупокійні богослужіння за царя і короля Франца Йосифа I. Дня 13. с. м. відбулося в церквах перше богослужіння за упокій царя в присутності четвера архієпископів, альбрехта, військових достойників та численної публіки.

Пристрасна дискусія в англійській палаті громад.

АМСТЕРДАМ (ТКБ). Лондонський звітник днівника "Allgemeine Handelsblatt" доносить: Розправа між Льйодом Джорджем і Гендерсоном на вчорашнім засіданні палати громад була дуже приєма. Льйод Джордж клав великий натиск на те, що в Ролі відбулася рішуча зміна. Дуже зваженістю регуляцію в дискусії була заявя Гендерсон, що в пятницю довідався на Downing Street, що правительство за посередництвом французької амбасади одержало телеграму, в якій було сказане, що Керенський скинувся на стокгольмської конференції.

Та телеграма Керенського і телеграма російського правительства надійшли до Лондона дорогою на російську амбасаду в Лондоні, як також письмо з близькими поясненнями, відограли в цілій справі головну роль і тепер дають причину до ріжких згоджувачів.

Парламентарій звітник "Daily News" пише: Гендерсон уважає тепер, що в наслідок заявів правительства, що 4 краї коаліції є протиності стокгольмській конференції, положене змінилося. Він не має наміру вносити в краї не-

Л. ОРЛЕНКО.

порозуміння, бо противіть ся його переконанням, що війну треба допровадити до добrego віслу.

Телеграми посла Василька до військових командантів.

Відень 14. серпня 1917.

Посол Василько вислав в імені союза у країнських послів до державної ради і сейму в Буковині в нагоді відбиття Буковини телеграми до військових командантів, в яких висказується про українського населення за освобождене їх від чинів з під зневаждженого московського панування та заявляє, що заняте краю неприятелем і на хвильку не відіпнуло душі українського населення від пісанського дому.

Українці все почували себе стороною монархії на східних окраїнах.

Команданти відповіли сердечною подякою за переслані телеграми. Маршалок Кевеш між ін. заявляє, що ентузіастичне принятие монарха в Чернівцях дні 6. с. м. є найкращим доказом настрою населення.

Маршалок кн. Леопольд баварський в своїй відповіді каже: Найкращою пальмою побуди для союзних війск в свідомість, що буковинському населеню, так тяжко діткненому і так вірою триваючому при ціарськім престолі, привернено благословене мирної праці.

З історії пересправ про автономію України.

Роль поодиноких міністрів.

В "Новій Раді" в 2. ст. ст. липня знаходиться кілька цікавих подсебіть про пересправи, які попередили розпорядок в справі української автономії. Читаемо там (дати подані після старого стилю):

На нарадах, які велись цілих два дні (29. і 30. червня) між російськими міністріами — Терещенком (загальніх справ), Церетелі (почти і телеграфу) і Керенським (військовим) з Українськими Генеральними Секретарями та президією Центральної Ради вироблена була подрібно умова, в якій означувались межі компетенції реорганізованої Центральної Ради і її відносин до російського правительства.

З початку переговорів Церетелі почав був виставляти ті самі умови порозуміння між Центральною Радою та неукраїнськими організаціями на Україні, які виставляють і представники цих організацій, себто — щоб в реорганізовану Центральну Раду допущена була ціла половина "національних меншин" і таке інше. Але коли Генеральні Секретарі дали зрозуміти міністрові, що на такій грунті справа порозуміння не буде далі посуватися, то він заявив, що він при таких домаганнях не обстоює, а висловив лише бажання місцевих українських організацій.

Терещенко тимчасом ся на досить нейтраль-

Ген.-полк. Бем Ермолі в своїй телеграмі каже: В наслідок успіху в Галичині також гарнізоном можна було усунуть з під неприємності гнету, що ген. полковника називає особливим радістю.

Ген.-полк. архієпископ Йосиф відповів: Понуваю ся щекливим, що мені судилося на чолі хоробрих військ в побідній поході відмінити для вітчизни її улюбленого щася Буковину. На урадуванні лиць Українців бачив я слези радості, я бачив, що люди відносили руки, кличу: Богу дякувати, що ви ту знов! Нехай власне факт, що угурські полки завдали рішучий удар під Чернівцями, буде символом найтіснішої приязні і братерства обох народів.

Жадане білоруських соціалістів.

ЦІРІХ. (ТКБ.) "Neue Zürcher Zeitung" доносить з Петрограду: Соціальна демократія Білої Русі предложила правительству Жадане губерній віленській, ковенській і гродненській, щоби ті губернії були полученні з автономічною Білою Русю.

СКЛАДАЙТЕ НА ФОНД ім. МИТР. А. ШЕПТИЦЬКОГО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІРІТІ!

нім становища і намагався помирити яроті лежні погляди. Богато бесід було про Генеральний Військовий Комітет. Українці хотіли, щоб міністри офіційно затвердили його, а ті останні всіми способами ухилялися від ясної відповіді і казали, що, на їх думку, затвердити Генеральний Комітет повинна Центральна Рада, якою представниця краєвої влади.

Коли остаточно були вироблені точки трактувати між тимчасовим правителством та Центральною Радою, то міністри з Києва вислали телеграфом проект трактуату до Петрограду і запитали, чи згідна решта міністрів на цього пристати. Але не дивлячись на те, що проект трактуату, як відомо, дуже обмежував ініціативу Центральної Ради і віддавав її під зверхність російського правительства, міністри-кадети не дали ясної відповіді ні в той бік, ні в інший, а візвали Терещенка і Церетелі до Петрограду.

Цілу ніч з 30. червня на 1. липня в палаті заснов велася нарада київських неукраїнських комітетів та партій, на якій були також Терещенко і Церетелі, бо Керенський ще за дні виїхав на фронт. Запрошений був на нараду і В. Винниченко, як офіційний представник Центральної Ради, але між членами Ради не було згоди

наймичко ще вчора трохи не до півночі вчнияла тісто та смажила усякі присмаки, а ранком збігала на базар та й запросила цілу юрбу і святів і кумів і інших родичів та приятелів.

— Приходьте, кумоночки, приходьте рідні, до мене у вечірі; мій квартирант справляє бенкет, бо сьогодні ж св. Архітка, та я й надумала за одним заходом вшанувати й своїх гостей. Там будуть соборні дякі, будуть співи й музики, то вже й ми хоч через сіни послухаємо.

А сам іменник ранком пішов до церкви, замовив відслужити молебень св. Архитові і запрохав до себе дяків на учту і священика. Він був убогий молодик, учився рачін в діківській школі, дуже любив церковні і всікі співи, сам був не аби який співець і не чурався дяківської компанії, бо й покійний батько його був дяком.

У вечірі разом з дяками прийшов і полковий капелан* о. Олексій Новицький, що служив ранком молебень. За тих часів кожий коачний полк мав свою переносну церков, з якою ходив у походи, а при таких церквах були особливі священики, що звалися "полковими капелянами": отаким капеляном в полтавському полку був о. Олексій. Поки не було походу, полкова церква була скована десь в обозі, а о. Олексієві призначено було служити при соборі як зачітковому вікарному священикові. Колись то він мав на селі бараки і мав ся добре, але поховавши женку, зазнав великого ліха. Тоді була така установа, занесена в XVIII ст. з Великоросії, що вдовий священик повинен був що року виправодувати у місцевого протопопа і у знатніших парохів свідоцтво про своє "незаворное житіє і благоповеденіє" і з ним іздити до Києва, щоби одержати від митрополита так звану "елатричіальну грамоту", без якої не

мав права служити в церкві. Отсей щорічний клопіт, приправлений консисторським здірством, так набрид о. Олексієви, що він був взятив ся Іті в черніці, та подумав, що задля його живої, веселої вдачі не лицює чернечий каптур і пішов у капелюні. Так і промінува його вік між козаками. Тепер він був уже добре підтютаний лід, а проте бадьорий, балакучий, меткий на вгади.

Дяки проспівали "Днесь благодать св. Духа нас собра", о. Олексій благословив "житіє", і гості сіли за вечірку. Томчі вставали, співали іменникові "многая літа" і знову трапезували. Артеміх подавала та приймала страву, а Ганка Хвостичка помагала тітіш. У дяка Андрія помінували ся очі, як у вовка і він частіше чинив інші хватав за чарку. Уже він грав на бандурі, співав думку про Хедору Безірдного, а господар одно обходив гостів та підлізав чарки. Поязвав ся гуртовий спів. Зараз вспівали тоді улюблений дяківську пісню:

На Сіонській горі, пресвітній соборі,
Святі ся зібрали, всі празникували.
А дяки з попами там ся посварили,
За кварту горілки і трохи ся не били.
А школярик вхопивши глек,
Та до шинку по горілку...
На печі Кулина, як мала дитина,
Мило поглядає, словами віддає:
Пийте гості, випиваайте те,
Та і мене не минайте..."

III.

Хата міщенки Артеміхи стояла на самому шпилі гори Панянки, недалеко від Спаської церкви. На одній половині була пекарня ван киром, де й жила сама Артеміха, а другу по лінії через сіни, світлицю в кімнатою нанімав у неї канцелярист полкової канцелярії Архіт Пилипович Голобородько, самотній молодик. Сьогодні були його іменини, так Артеміха в

в тім пункті і В. Винниченко брав участь в нараді неофіційно.

На нараді обговорювалася справа реорганізації Центральної Ради і ті умови, на яких в її склад мають вийти представники національних меншинстів на Україні. Після довгої дискусії, в якій було зазначене головні точки сеї реорганізації, обрано комісію, котра має виробити докладний проект.

Церетелі висловлював на нараді певність, що Тимчасовий Уряд освідомившись про українську справу так, як вона є на ділі, порішить ту справу згідно з тими умовами, на які пристали уже Терещенко, Церетелі та Керенський.

Д. 1 липня о год. 8 рано Терещенко і Церетелі вийшли в самоходах до Петрограду.

„Все живий акт“.

Львів, 14. серпня 1917

Революція польського кола з 28. мая с. р. була обернена своїм змістом проти осередніх держав. В ній виступило коло домагання незалежності і вединеної Польщі, як політичну програму для своєї діяльності в межах Німецьчини і Австро-Угорщини. Революцію ухвалило одноголосно і за нею мали пти діла. Із усіх здається ся не особливий коли в' польських політичних кругах замітний мінорний настрій і домагання ревізії масивних рішень.

„Кілька місяців тому — пише „Czas“ — панував в Галичині, а у ще більшім ступені в Королівстві Безмірний оптимізм що до дальшого розвитку польської справи. Без ніякої пересади можна ствердити, що у великій скількості мозків польських представляє ся образ міжнародної ситуації в чертах дуже простих. Все ж держави осередні признали незалежність Польщі, опісля проголосив її президент З. Дінінів Держав, опісля прийшов акт революційного правительства російського, за ним заяви вахідні держави і Італії. Від ті акти додається ся до себе і масмо Польшу в границях 1772 р.“

З усіх цих актів признає „Czas“ міротворчим для реальної польської політики тільки акт з 5 падолиста, бо осередні держави мають у своїх руках територію, до якої сей акт відноситься і тому до него треба примінити ся Полякам. Заяви інших держав, се політичні акти „in partibus“.

Від майського сну повертає польська політична думка до тверезих мірковань про дійність і потреби. Здається ся, що польські надії на поміч антиантанту завели. Інформації, які привів посол Дашанський ві Стокгольму про положення польської справи у міжнародній політичній кон'юнктурі, були мабуть не дуже дводвоячі. Тому-то послідні рішення польського кола на краківськім засіданні в часті обслонено тайно, в часті виповнено їх „провізоричним“, нічого не означаючим змістом, який можна виповнити ріжими „ключами“ відповідно до потреб хвили. Наведені нами мірковання „Czas“ указували би й на те, що польські політики з консервативного табору уважують потрібним оживити знову політичну програму в акті з 5. падолиста, оставляючи на боці польські максимальні змагання. В акті з 5. падолиста є два розділи, його авторами з собою повязані: один про Польське Королівство, другий про Галичину. Польські політики навертаючись до першого з них без сумніву влучать до своїх найближчих політичних завдань і другий. Про се треба тяжити і заходам польського кола в найближчій будущності присвятити особливу увагу.

Насильне усування української мови в громадських урядів.

На днях видало ц. к старство в Мостищах, тепер в Судовій Вишні до всіх погорівшіх громад мостищського повіту приказ, щоби дотичні зверхності громадські предложили виказ всіх безdomних мешканців, котрим опісля має бути виплачений даток на заплату чиншу.

Такий приказ одержав також і начальник громади п. Іван Федевич з Чернівців і відразу він готовив список всіх безdomних мешканців в українській мові, так як українська громада Чернівців до всіх властів від найдавніших часів все кореспондує лише по українські. П. Іван Федевич як найсвідоміший війт в повіті інакше ніколи з властями не урядував і не урядує, як тільки в українській мові.

Ц. к. старство звернуло однак дотичний виказ і відмежало від зверхності громадської в Чернівці виготовлення виказу погорільшів і безdomних „w языку urzędowym“. Дословний відпис сего противаконного рішення слідуючий:

L. 14 344, Sądowa Wiszna 7. 8 1917.

Zwierzchności gminnej w Czerniawie.

Zwierzchności z poleceniem sporządzenia i przedłożenia odwołania pociąga przyległe wykaz w języku polskim i j. w języku urzędowym

w y m, причем zauważam, że w przyszłości należy wszyskie sprawy urzędowe załatwiać w języku polskim, gdyż w przeciwnym razie byłbym zmuszony pociągnąć P. Naczelnika gminnego do surowej odpowiedzialności karnej.

C. k. Starosta Dr Trembałowicz wr.

Цей староста Тремболович видавочи таке протизаконне рішення, думас очевидно, що мостиський повіт належить вже до Польщі, а він сам є вже урядником польської держави, де не знають іншої мови крім польської. Коли би ми не були в Галичині, то за такий указ — як висіве наведений, усунено би сейчас раз на все такого старосту з державної служби.

Подаючи сей факт грубого наяджити за горілого польського урядника до публичної відомості, звертаємося до ексцептні п. ініміника гр. Гуйна з домаганем, щоб він потягнув до строгої відповідальності дра Тремболовича і примирно його поучив, що досі не скасовано зовсім прав української мови в Галичині і що урядови громадському в українській громаді вільно урядувати в українській мові в всіх державних власностях та що ніхто — навіть галицький староста — не сміє вакинути українській громаді польського урядовані.

Рівночасно просимо Українську Парламентарну Репрезентацію, щоби заняла ся особою дра Тремболовича, постарається о усунені з подільської державної служби в східній Галичині, використовуючи безповоротно в міністерстві внутрішніх справ поданий отсек факт.

Український день в Тернополі.

В частності скучаємо.

Як на цілій Україні, так і в занятіх російською армією областях Галичини уладжено на засів Укр. Центр. Ради „дні Національного Фонду“. Як відбувається таємний день у Тернополі, про се оповідає допись з цього міста, поміщені в „Новій Раді“ в початку липня.

Дня 21 ст. сг. червня — читаємо там — „Український Військовий Клуб“ улаштував День Національного Фонду у в. Тернополі.

В день на вулицях упорядкували придаж жвото бланітіні стрічок, українських листівок, відоїв, брошур і т. д. День відавався на прозул гарній, теплий і ясний.

Селяти-Українці, — а їх тут найбільше, — з великою охотою чіпляли на себе стрічки, щоб показати, що й вони згодні зі всім посту повим українським рузом.

Лента, жертва Іх хоч не була велика, але була широка і давалася з любовю. Вага її не стільки матеріальна, як коральна. Загоніло у салдата під сірою шинелю шире українське, вільноподібне серце і показало йому тепер правдивий шлях в новому житю.

Ввечері в помешканні т. в. „Міщанського Братства“ була улаштована вистава заходами Клубу.

Саля театру була говінсьенька. Прибрана вона була по святошному. Тут було погрудя Т. Г. Шевченка, еквітансія пропорами: портрет Його на стіні прибраний рушником: пропорції розміщені скрізь по стінах. Все се разом в зеленому, бев, котрої міде не обходить ся на Україні в Зелені Свята, надавало салі справді святошного вигляду.

Попереду всього була сказана промова про значення для нас Українців, Національного Фонду.

Діл було виставлено „На перші гулі“, а потім — концерт. Хор клубу гарно виконав деякі твори наших славних музиків. Між іншими — „Наш отаман Гамалія“, „Не пора“.. Декламатори дали на вечір широку програму дум, вірш, пісн.

Весь чистий прибуток за цей день 1120 карб. відослано в Київ на Національний Фонд. Крім цього збиралося ще гроши по підписних листах, які будуть надіслані пізніше.

Рада Клубу просить рахувати ѹ жертву на наші національні потреби від м. Тернополя і Його мешканців незалежно від національності.

НОВИНКИ.

Львів, 14 серпня 1917.

— В пам'ять Івана Франка. На книжочку вкладкову Кр. Союза кредитового у Львові ч. 4000 на монумент, портрет Франка вложили далі: Народна Торговля у Львові 100 К., Народний Дім в Рудках 10 К. о. дек. Л. Ковальський з Новосілком гост. 4 К. о. Симеон Кульчицький з Вошанев'є 4 К. о. Кел Кульчицький з Підгайчик 4 К. Лев Кульчицький судія у Львові 4 К. о. Юрій Кміт з Чайкович 4 К. п. Леницька Наталія з Рудок 2 К. директор Щадниці в Премишилі Олексій Ярема 50 К., др. Осип Гор-

дічук з Ярослава 10 К., Повітова Товариство кредитове в Сокали 20 К., професор Василь Білецький 25 К., надзвичайний др. Окселя Папіш пол. поч 26 10 К. Народна Гостинниця 10 К. о. Іван Степанів в Княжім 20 К. о. Евген Олеянський в Бутині 10 К., Микола Басараб, штурмовий пол. поч. 637, 16 К., Селянська каса в Пакості 40 К., Іван Макар пол. поч. 559, 10 К., Абрахам Волі франк пол. поч. 520, 7 К. о. Іван Киприан 10 К., Олена Алексеєвич в Перемишлі 5 К., Олекса Дорош поручник 4 п. п. в Перемишлі 5 К., др. Роман Чайковський, радник високого суду краєвого в Оломоуці, 10 К.

— Заняті барабаль збору 1917. Урядово отошують, що барабаль з австрійського збору 1017, зібрані до дня 1. серпня с. р. остають заняті в хосені державі з хвилею відлученя їх від землі. Договори, силою яких збирку тих барабаль закуплено за якусь ціну, є заборонені, з виником затверджені ц. к. Урядом для виживлення у Відні умов о управу або поставу, заключених за приволенім тогож Уряду в передній половині цього року. Посідачі занятих барабаль обов'язані старатися о їх відповідній державі зберігати і повинні їх відповідно до хвилі віддання старанно перевозувати. Занятих барабаль не вільно ані переробляти ані віддавати на корму ані також добровільно чи примусово продавати, крім вимкнів передвиднених в отсім розпорядку або в спеціальних постановах. Мимо заняті вільно бараболі: 1. яких продуктів потребує на використання членів своєго домашнього і рільного господарства включно в робітниками, — споживати в скількох стях, які будуть вказані пізнішим розпорядком; 2. уживати до садженя в скількох стях, які будуть пізніше вказані; 3. уживати на корму для звірів під вказаними пізніше умовами; 4. відстілювати на основі затвердженіх договорів; 5. передробляти після низькі подані вказівок. Призволена рація складить, найвища скількість, яка може бути полишена на саджене також дозволена до ужиття на корму, — будуть вказані окремо, безпосередньо по покінченню зборки, ц. к. Урядом вижирдени населені, які будуть всяки дальші постанови що до споживання бараболі.

— Земінничий рух в східній Галичині. Работи біла знищено під час російського відвороту земінничі сіти в східній Галичині поступають швидко на перед. Телер покінчено вже під час відходу на головних лініях до Станиславова і Тернополя, а поїзді туди ходять вже від кількох днів. Особовий рух до них м'єсцевості що поки що здерганий, але небавом він буде отворений.

— З тайн „хайба“. Хемік проф. д-р Адольф Йоллес пише у віденській „Zeit“ про ту масу, яку ми з'їдаємо, називаючи її хлібом, ось що: „При сурогатах, уживаних до випікання хліба, трієві розріжнити дві групи. До першої належить ячмінь, кукурудза, овес і бараболь — самі отже поживні частини. Та трудно сказати се про другу групу, в склад якої входять: бураки, ісландський мох, мелена солома і сіно, трочине з дерева. Найбільшою хибою тих частин хліба є те, що ми не привикли до їх смаку. А се відчувається ся тим приkrіше, що часто додавалося маловартісні і зіпсовані сурогати муки. Посередні місце між поживними частинами а обтяжуючими займає конюшина, яка є тільки мало стравна“.

— Аистки польської пошти. Урядово оповіщено: Наслідком розпорядку міністерства торговлі вільно від 1. серпня с. р. уживати в обороті до армії в полі лиши нові подові поштові карти приватного накладу допущені лише під умовами, коли що до краски паперу, як і що до написів відповідають вповні поштовим поштовим карткам урядового накладу. Уживані інших поштових карт, пр.: видівок, карток з репродукціями образів, поштових, куцьких карток і т. п. є дальніше дозволене. В обороті від армії в полі, вільно дальніше уживані поштових поштовок рожевої краски.

— З високого музичного Інститута ім. М. Лисинського у Львові, вул. Шашкевича 5 Рік шкільний 1917/18 розпочнеться з початком вересня. Вплив відбудеться ся в дніях 31. серпня і 1. і 2. вересня від год. 3—6. Правильна наука розпочнеться з днем 3. вересня. План науковий обійматиме слідуючі предмети: Науку: 1) гри на фортепіані; 2) гри на скрипці; 3) гри на чельо; 4) гри на дутих інструментах, як флейт, кларнет і т. н.; 5) сольового співу і б) науки теоретичні: як теорія, гармонія, контрапункт і т. н. Завертатися ся особливо увагу на ту обставину, що в теперішніх оркестрах дастися ся відчувати спричинений війною великий брак граючих на дутих інструментах та що образоване в тім напрямі може неоднією запевнити будущість. Тє саме відноситься ся і до науки гри на чельо і скрипці. Особливо у нас могло би се бути початком завязання власної оркестри, без якої наше культурне та музичне життя в будущності не обійтеться. Збір учительський той сам, що і в попередній році (фортеціан: В. Барвінський,

О. Ворошилова, М. Криницька, скрипка: М. Зуна, Е. Перфеський, чельо: А. Вольфсталь, сольо спів: О. Місса Олеська, теорія елементарна: Н. Барвінська, теорія гармонії: В. Барвінський, дозвіннені учительми гри на дугах інструментах. Поділься рівною до відома, що в відділі фортепіано в обіймі знову науку пані Діля Стасосольська, яка попередній рік перебувала поза Львовом на відпустці. Близькі пояснення діякання музичного Товариства ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5. III, пов. що дія в годинах післяпудчевих.

1-2

— Відзначене. Пор. 9. п. п. Василь Перір зістав відзначений "Signum Laudis" з метами, а хор. Николай Горецький в 41. п. п., приділений до 9. п. п., срібною медаллю хоробрості II кл.

— Головна управа У. П. Т. подає отсім до відома, що при мужеській школі ім. Б. Грінченка у Львові с опорожнене місце управителя. Подача вносити до 31 серпня з р. Школа має право приналежності Від. петента вимагають кваліфікації до виділових шкіл або бодай до міських школ. Платити після умови.

1-3

— Українське крівне Товариство для спіні дітей і молодіжі відбуде загальні збори дія 15. с. м. о год. 4 поподінні в комнатах "Дністра".

ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

Роман Бодянський, студе іт філософії, однорічний охотник, поціленій ворожими гранатами ручним при наступі під Конюхами, після дозоші недуги у військовім шпиталі у Львові номер 11 с. м. Похорон відбувся 12 с. м. Покійник, ідеяна і талановита людина, всми люблений, поклав свою голову у вірі, що паде за красну будущість народу.

Памятайте про жертви

10.500 на фонд укр. журн. "Дністер" від
нації Ярослава Веселовського
4.000 - из пам'яток -
бл. в Ярослава Веселовському "Зем. Гіп. Банк".

ОПОВІСТКИ.

Середа, 15. серпня 1917.
Нині: греко-кат.: Пер. місц. с. Ст. — римо-кат.: Усп.-Пр. В.
Завтра: греко-кат.: Ісакія і Даія. — римо-кат.: Яко і Рока.

Всім, що в причині смерти Найдорожшого Сина Романа Бодянського зауважили нам сповідь і вияви участь в похоронній обряді, скла дає середнє "Спасибіг". Родина.

95

Всім ученикам до дівочої гімназії СС. Валентинік відбудуться 2. і 3 вересня від 9-12 і 4-5. Вступні іспити до I. класу дія 4. вересня від 8. г., а до класів II-VIII між 5. а 10. вересня — I-піти поправчі дія 2. вересня. Шкільний рік розчиниться 4 вересня спільним Богослужінням о 8. г., на яким мають явитися усі ученици. — Дирекція.

87 2-3

До наших Союзних Спілок. Взвивемо всі зоюзні спілки конкретно подбати про те, щоби готівка у людей без процента не марнувалася: треба стягти до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторії (до 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможності, стягти удалини позич і покриваючи в першій мірі вісотки, які тепер переднюються в часі п'ять і пів року. Ступі процента від вкладок треба зараз обнизити низше чотири проценти а залишити готівку відсилати до своєї земської централі, до Краєвого Союзу кредитового у Львові (рінок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Савич.

75-Б.

3-20

Замість вінци на домовину бл. п. Романа Бодянського вложив в адміністрації нашого днівника п. наради Маріан Онішкевич квоту 20 К. на фонду спіріт ім. митрополита Шептицького.

АДРЕСА:

Hauptkasse der Zentralbank
der Ukrainischen Legion
WIEN, VILLEDERERGASSE 20
PROSIMO NA SOA ADRESU
SLATI LIISTI I DATKI
NA STRILECKI CHILI.

39 -?

НАДІСЛАНЕ.

Консультант адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Нроцінській ч. 6. 15-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олійник, ресідент сторожи скірб. в Шидло відь, по. Густин таєм. Вільбром Польська, пошукує же і своїх Іоанфа в діткам Ольгою і Слаком. Хтось відом про місце побуту їх, просить ся на ласкаве відомлення.

90 1 5

Федін Альфред, гром. пасар в Богатищеві, по. Підгірці, тепер при К. і. E. Oeibergsbäckerei 122 Etap Feldpost 277 пошукує своєї жінки Марії ур. К. ю. котрой перед пок. канц. п-лаши і гром. Юсінська голо. Настасія, по. Тернопіль. Від місце про побут жінки прошу ласкаво подати на мою адресу.

92 1-5

Хто знає таєм. адресу моєго мужа Івана Мартинішина в Батьківі, по. Зборів, волость ласкаво мене підмінни Альона Мартинішина, GmbH, N. O. K. u k Barackenlager Nr. 7.

93 1-1

Марія Гуменіченко, спакувана в Переяславі, по. Зборів, тепер замешкана в Великому полі, почає Яна, шукає свого чоловіка Василя Гуменюка, котрый служив при Lat. Inf. R. 22. Хто знає про него відслідити подати Марії Гуменюк.

94 1-1

Оголошення.

— ПОЧЕНС НІГ —

Усуваєсь спеціальний пудер "Славус", пластика 1-20 К. На прозницю висяють тільки за попереднім надісланням написаності 1-40 с. на корто. — Однією заступство S. FEDER, — Львів, Смикотуська ч. 7.

70 9-30

Пошукуну рутинованої учительни, електрично учитель на цілий рік до науки трьох дівчат I. II V. кл. народні, зам. ціле удержані і добрий говорів після умови, о. Михаїло Шаринський, парох, Буща, почає I стація велика.

88 3-5

O. В. Коночко, парох Дуковця, п. Ліско, потребує учителів (чи) до училищ I. II III кл. школа нормальна на цілий рік.

84 4-6

Пачинка в гарним «съном» і вправою писани на машині в мовах українські, польські і німецькі, може мати значу в канцелярії "Народної Торговілі" у Львів. Нещастство мають ті, що училися торговельну школу або ті, що вчаться са дошкільним заняттям в біржах. Власноручно писані і якічно зроблені вголосені в дочучанням свідоцтва пріймають дирекція.

XIX 2-3

Інструктора до 3-х дівчат: учениці I. р. сем. учит I. учеників V. I. I. кл. тімн. на цілий рік пошукують Михайлівичі в Буянові, п. Журавно.

91 1-3

Ученика з інтелігентного дому, священичого прийме священик у Львові на станцію. О.іка, емен. поміт в науці. Зголосення під "Педагог" до "Діла".

100 1-2

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ. (кл. III I V.) — глядаю сейчас. Услівя листовно. Зголосення до Ам. "Діла" під: Інструктор 2 "Б".

1-?

Особа, поважка і їх відома недалекін, височає са добре на господарстві сільськім (домашнім, пошукує місця господарів. Зголосення вул. Бема ч. 16. у п. Біркман, Львів.

59 1-2

Молодець, 30-літній, бр. нет, на державнім становиці, посада малу земельну посадість, бажає північні північні, а північні становиці, в цілі матеріальні. Фотографія конечна. Річ трактується позаживо. На відомих без фотографії не відповідає ся. Зголосені прошу слати згадальні до 1. жовтня, під "Чайка" до Адміністрації "Діла".

97 1-2

Молодець, 30-літній, бр. нет, на державнім становиці, посада малу земельну посадість, бажає північні північні становиці, в цілі матеріальні. Зголосені до 10. вересня с. р. на адресу Postle restante A. D. Jaroslaw.

100 1-2

Пошукую соліцитатора

адвокатського, відкладено місця.

Зголосення приймає: Д-р Арлан, адвокат в Любачеві.

83 3-3

Ученики

знайдуть приміщене в хаті урядника укр. інституції в середмістю.

Родителька опіка і догляд.

— Части заплати за станцію в натураліях.

— Зголосення до Адміністрації "Діла" під В. К.

9-7

КОНКУРС.

Тов. "Український Інститут для дівчат" в Перемишлі отворяє в новим роком шкільним 1917/18 жіночу 8 класу реальну гімназію. Сего року буде вже I. i. II. клас. Пізнато засновану класу отворити ся, як зголосити ся відповідне число учениць. Вписове до гімназії на цілій рік 200 К. яку то суму можна буде сплачувати місячні ратами.

Побіч клас тім ізіядніх будуть існувати також класи ліцеальні, а се класи III—VI. Вписове до ліцеальних клас вносить 160 К річно, яку то оплату можна буде розложить собі на місячні рати.

Рівночасно розписується конкурс на принятие учениц до пееніонату. Місячна оплата за удержане висить 100—120 К з чого до 40% може вложити ся в натураліях. Точніші інформації подані в проспекті, який всім інтересованим на бажане вишилось давом.

Учениці, доходячи до школ, мають також зголосити ся до Відміни письменно.

Відл. тов. "Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, вул. Татарська 4. 94 1-2

Однока українська

Тав взаїмних обезпечені на житі 1-2

„КАРПАТИЯ“

Почесний президент Його Ексцілена політ граф Шептицький

Товариство оперте на взаїмності, а через че узиски припадають самим членам

Ручить вже по трех літах неоспоримість і поганість обезпечення.

Правна по трех літах право викупу, а таєм же по трех літах уділює позичку из членів відсотком.

У всіх справах звертати ся на адресу

Львів, — вул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788, — Конто Почт. Ціціїв ч. 25261.

Жарене кото в Астро-Угорській Банку

приймає до обезпечення від огню будинки, хатні і господарські, движимості, меблі, одежду і білизну, звіже в снонах і

в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробіт цілого народу.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер“

Нема жадного іншого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„Дністер“.

„Дністер“ рахує найдешевіші оплати за обезпечення селянських будинків

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмога українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадіжки з домом движимості всякоого рода, а Товариства кредитові готівка, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпеченій „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярія Товариства отворені що днів від 8—2 перед под.

LA 15-?

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.